

Nr 39.

Av Herr **Borg m. fl.**, om förbättrade avlöningsförhållanden m. m. för personalen vid statens hospital och asyler.

I anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 409, vid 1918 års riksdag väcktes några motioner, däribland en av herr Engberg i andra kammaren, däri framfördes vissa önskemål angående reglering av avlöningsförhållanden, pensionsålder och semestertid m. m. angående personalen för statens hospital och asyler.

Första särskilda utskottet, som hade att taga befattning med dessa motioner, anförde i sitt utlåtande, nr 22, bland annat, att avlöningsförmånerna för vissa bland sjukvårds- och ekonomipersonalen borde höjas, men utskottet ansåg att en dylik åtgärd skulle innebära en fara för ej önskvärda rubbningar av den inbördes relationen mellan olika befattningshavaregrupper och torde alltså få anses förutsätta en noggrannare utredning än utskottet haft tid att företaga.

De bland nu avsedda frågor, vilka närmast synts värda beaktande, äro uppflyttande av tredje gradens uppsyningsmän i högre grad, förbättring av avlöningsförmånerna för skötare, första sköterska och sköterska, uppflyttning av maskinisterna i avlöningsförhållanden, motsvarande hantverksföreståndarnes, samt borttagande av den s. k. tredje lönegraden för en del befattningshavare.

Utskottet uttalade vidare att en utsträckning av semestertiden till 21 dagar torde åtminstone vad sjukvårdspersonalen angår äga fog.

Utskottet hemställde emellertid att ovannämnda motioner ej måtte av riksdagen bifallas, vilket också blev riksdagens beslut, men utskottet uttalade, att frågan skulle i vederbörlig ordning bli föremål för Kungl. Maj:ts prövning, varefter riksdagen i skrivelse av

den 15 juni 1918 till Kungl. Maj:t anført, bland annat, att riksdagen emellertid ej velat underlåta att erinra om vissa punkter, beträffande vilka inom riksdagen den uppfattningen gjort sig gällande att härutinnan i särskilda inom riksdagen väckta motioner framställda förslag vore förtjänta att i vederbörlig ordning göras till föremål för vidare beaktande.

Genom Kungl. Maj:ts beslut den 28 juni 1918 anbefalldes så medicinalstyrelsen att verkställa utredning i förberörda av riksdagen angivna avseenden och därefter till Kungl. Maj:t inkomma med det yttrande och förslag, vartill samma utredning kunde föranleda, varjämte medicinalstyrelsen genom remiss den 8 augusti och 23 september 1918 av chefen för civildepartementet anmodades avgiva yttrande över vissa av personalorganisationerna gjorda framställningar angående uppflyttning i högre lönegrad. I skrivelse av den 9 november 1918 framlade medicinalstyrelsen sitt förslag till ändringar. Detta förslag blev sedermera genom Kungl. Maj:ts beslut av den 24 januari 1919 remitterat till 1902 års löneregleringskommitté, där frågan om revision fortfarande vilar.

Då av de upplysningar, som av förenämnda kommittés ordförande lämnats, och vidare upplysningar, som inhämtats, med tydlighet framgår, att kommittén ej hunnit taga befattning med frågan, ej heller anser sig kunna medhinna uppgörande av något förslag, som kan bliva förelagt denna riksdag, och frågan därför fortfarande svävar i det ovissa, vill det synas oss vara på sin plats att frågan ånyo underställes riksdagens prövning.

Hospitalspersonalens förbund och Hospitalens ekonomipersonals förbund har i skrivelse till statsrådet och chefen för kungl. socialdepartementet den 17 november 1920, bland annat, ingått med följande begäran:

att löneregleringskommittén bemyndigas tillsätta en subkommitté, vilken jämte representanter för personalen får i uppdrag att utreda frågan om överförande på kommunikationsverkens avlöningsstat av hospitalspersonalen,

om det anses omöjligt att kommittén kan medhinna att för Kungl. Maj:t framlägga förslaget härom i så god tid, att frågan kan föreläggas instundande riksdag, kommittén åläggas att framkomma med förslag till provisoriskt dyrortstillägg i anslutning till det för kommunikationsverken gällande och i enlighet med de prin-

ciper, som Kungl. Maj:t senare fastställt för den extra personalen vid kommunikationsverken vid tilldelande av lönetillägget, nämligen en viss bestämd summa,

att denna därvid bestämmas till

för manlig befattningshavare:

ortsgrupp: B. 102: — kr., C. 204: — kr., D. 306: — kr., E. 408: — kr., F. 510: — kr., G. 612: — kr.

för kvinnliga befattningshavare:

ortsgrupp: B. 60: — kr., C. 120: — kr., D. 180: — kr., E. 240: — kr., F. 300: — kr., G. 360: — kr.

Som stöd härför har framhållits de låga löner som för närvarande äro utgående och omöjligheten att på dem anständigt försörja familj, och de uttalanden, som gjordes vid 1918 års riksdag av det utskott, som behandlade frågan om uppförandet på ordinarie stat, lönereglering m. m., samt slutligen och icke minst, att någon verklig dyrortsindelning ej finnes genomförd. Lönerna äro således lika för huvudmassan av personalen på den billigaste orten, Växjö, som på den dyraste, Stockholm, där skillnaden i begynnelselön för befattningshavare vid kommunikationsverken, exempelvis i tredje lönegraden, utgör 510: — kr. och ytterligare höjes genom dyrtidstillägget.

Det vill synas oss att personalen vid statens hospital och asyler kommit i en något missgynnad ställning, särskilt om man tar i betraktande de krav som måste ställas på denna personal.

Vad pensionsåldern beträffar, be vi få citera den motivering som återfinnes i den av herr Engberg väckta motionen, som här ovan berörts, och som även jag anser övertygande, — däri det heter: De skäl som av de sakkunnige anförts för att ifråga om sjukvårdspersonalen sätta pensionsåldern lägre än den lägsta pensionsåldern, som hittills förekommit i pensionslagen, synes fullt övertygande. Den tvångsfria patientbehandling, som vunnit tillämpning vid våra hospital, ställer betydande krav på krafter och uthållighet hos personalen. Att personalen vid sjukvården skulle vid så hög levnadsålder vara vuxen de krav, som ställas på densamma i olika situationer, måste anses uteslutet. Vid denna ålder som nu tillämpas visar det sig att personalen icke längre med fördel kan användas i avdelningarna utan måste pensioneras. Vid sjukvården finnas för

dessa till åren komna tjänsteinnehavare inga reträttplatser, så även för ekonomipersonalen.

Med avseende på semesterns längd synes det vara en enkel rättvisa och en billig fordran, att den utsträcker till 21 dagar för all personal och 30 dagar efter 10 års anställning. Starka skäl tala här till förmån för detta krav. Sinnessjukvårdens rent psykiska irritering gör behovet av vila och omväxling oundgängligt i långt högre grad än inom många andra statsanställningar.

Medicinalstyrelsen säger också i sin här ovan berörda utredning att den för egen del tillstyrker sådan ändring i bestämmelserna om semester att befattningshavare, vilken enligt avlöningsreglementet äger åtnjuta semester under 21 dagar, må från och med det år, han överskridit 10 års anställning i hospitalets tjänst, åtnjuta semester under högst 30 dagar och att de, som enligt reglementet äga åtnjuta 15 dagars semester, må efter nämnda tids anställning åtnjuta semester under högst 21 dagar.

Då det av allt att döma synes dröja år framåt, innan denna personal får här ovan berörda frågor nöjaktigt ordnade, anse vi plikten bjuda att få dessa förebragta riksdagen och hoppas att riksdagen bifaller den provisoriska lösning som här nedan begäres.

Med hänvisning till vad här ovan anförts få vi hemställa:

att riksdagen måtte besluta dels tilldela personalen vid statens hospital och asyler ett dyrortstillägg i anslutning till det för kommunikationsverken gällande och i enlighet med de principer, som Kungl. Maj:t senare fastställt för den extra personalen vid kommunikationsverken vid tilldelandet av lönetillägget, nämligen en viss bestämd summa,

att denna därvid bestämmes till

för manlig befattningshavare:

ortsgrupp: B. 102: — kr., C. 204: — kr., D. 306: — kr., E. 408: — kr., F. 510: — kr., G. 612: — kr.,

för kvinnliga befattningshavare:

ortsgrupp: B. 60: — kr., C. 120: — kr., D. 180: — kr., E. 240: — kr., F. 300: — kr., G. 360: — kr. att utgå fr. o. m. 1 januari 1921,

dels att pensionen för skötare inträder vid 55 levnads- och 25 tjänsteår, samt för sköterskor vid 53 levnads- och 25 tjänsteår och för den manliga ekonomipersonalen vid 60 levnadsår och 30 tjänsteår,

dels att semestertiden för befattningshavare må från och med det år, han överskridit 10 års anställning i hospitalets tjänst, åtnjuta semester under högst 30 dagar, och övriga befattningshavare 21 dagar, att tillämpas fr. o. m. 1921.

Stockholm den 19 januari 1921.

K. A. Borg.

Erik Fast.

Carl Lovén.

G. W. Hansson,

Gårda.

I motionens syfte instämmer

Anders Hansson

Trollhättan.